Politička opcija MOŽEMO! je odlučila pokrenuti proces napuštanja politike Milana Bandića po kojoj su Â obitelji s troje i više djece imale pravo na posebnu novčanu pomoć kako bi u obitelji odgojili svoju djecu. Prava je istina da je Milan Bandić nastojao vratiti ugled obitelji kao temeljnoj jedinici kršćanskog društva. Nje poznato da li je crkva u Hrvata predložila Milanu Bandiću da posveti veću pažju institutu obitelji. Mišljenja sam da je hercegovački krš bio presudan čimbenik u donošenju odluke. Za MOŽEMO! to je neprihvatljiva mjera kojoj valja posvetiti najveću moguću pažnju. Gradonačelnik i njegovi suradnici su shvatili što je Milan Bandić želio postići pa kako je to u izravnoj suprotnosti s njegovom politikom nije trebalo dugo čekati odgovor. Prema tome, ostali galopirajući problemi mogu sačekati. Pitanje glasi: u čemu je „kavaka 22“?

Razvoj kapitalizma imperativno zahtjeva rastakanje klasičnog, po mome mišljenju kršćanskog, društvenog sustava. Zapravo je riječ o religijama koji se temelje na Starom zavjetu – židovi, kršćani i muslimani. Ima li se u vidu višestoljetna tradicija nacionalne i svake druge socijalno organizirane skupine ljudi, na temeljima kršćanstva, ma koliko mi šutjeli o tome, razaranje postojećih odnosa zahtjeva maštu od strane zagovornika globalno ustrojenog kapital odnosa.

Priča je počela rastakanjem sela kada su kako je to lijepo kazao Galbraith – Â ovce pojele ljude – smanjene mogućnosti opstanka na selu što je, sa svoje strane, dinamiziralo odlazak konzervativnih i kršćanski odgojenih seljaka da emigriraju u grad gdje su se otvarale manufakture. Najprije su se pojedinci selili, da bi potom krenule obitelji baš onako kako danas svjedočimo ekonomsku emigraciju iz Lijepe Naše. Stari je Marx to lijepo opisao pojmom alijenacija. Seljaci-radnici su živjeli u neprimjerenim uvjetima; obično sami samcati. Geta u kojima su živjeli dodatno su obeshrabrili bilo koju i bilo kakvu potrebu za povezivanjem s drugim jednako ugroženim radnicima iste ili slične sudbine. Izuzetak su bile krčme u kojima su se obično, kad su dobili nadnicu, opijali. Konačno, kakve su mogućnosti imali nakon radnog dana koji je često trajao četrnaest i više sati. Tako je Prva industrijska revolucija iznjedrila umornog i obespravljenog pojedinca. Revolt nije izostao. U Prvom svjetskom ratu pobijedio je SSSR, a u Drugom svjetskom ratu Kina. Jedna i druga su obećavale nemoguće – ljudsku slobodu i dostojanstvo. Isto ono što je Bog obećao onima koji su poštovali Deset zapovjedi Božjih. Izgon iz Raja je trajno prokletstvo ljudske vrste. Moderni poklič galsi - Â samo i jedino pojedinac, kako se to danas tepa ljudskoj jedinki, mora biti centar društvenog i svakog drugog sustava. Jasno to je priča koja nema uporišta u činjenicama. Zapravo kada je riječ o ideologiji tada činjenice nisu važne. Zapravo, u javnom prostoru istina nesamo da je nevažna ona je politički Â štetna.

Globalni kapitalizam imperativno zahtjeva rastakanje obitelji do njezina nestanka kako bi kapital odnos u potpunosti podredio pojedinca i pretvorio ga u potrošački i porezni broj. Na putu ostvarenju cilja nalazima otpor religija temeljenih na Starom zavjetu. Ne pružaju otpor religije već vjernici koji vjeruju u poslanje njihove vjere. Načela nalazimo u etičkim načelima koja iz

dana u dan daju sve slabiji otpor. Međutim, otpor je prisutan pa nije moguće zaključiti kako je kapital odnos pobijedio. Dobija mnoge bitke, dominira javnim prostorom. Povjeda je vjerojatna ali još nije sigurna. Vjesnici novog ustroja svijeta je platforma MOŽEMO!. Prilično je širok spektar ideologije koji nastoji naviještati novo. Posebno je značajna ulgoa ljevice koja ima ulogu smokvinog lista. Sustav koji se je nazivao socijalizmom kompromitiran je do te mjere da ga nije primjereno spominjati u pristojnom društvu. Novo predstavlja napuštanje tradicionalnih vrijednosti kako bi se pojedinac što prije izgubio u potrošačkom ništavilu.

Pogledajmo kako je to izrazio Yuval Noah Harari („Sapiens, Kratka povijest čovječanstva“, Fokus, 2015., str. 398): „Država i tržište pristupili su ljudima s neodoljivom ponudom pa im rekli: „Postanite pojedinci. Ženite se s kim hoćete, ne pitajući roditelje za dopuštenje. Bavite se kojimgod poslom želite, sve ako se rodovski starješine na to i mršte. Živite gdje god hoćete, čak ako zbog toga i ne možete svaki tjedan na obiteljski ručak. Više ne ovisite ni o svom rodu ni o svojoj obitelji. Umjesto njih, od sada ćemo se o vama Â brinuti mi, država i tržište. Mi ćemo se pobrinuti da dobijete hranu, krov nad glavom, naobrazbu, zdravstvenu i socijalnu skrb i, dakako, posao. Mi ćemo vam pribaviti mirovinu, osiguranje i zaštitu.“

Prema tome, najavljeno smanjenje do ukinuća instituta roditelja odgojitelja je nužno kako to smatraju predstavnici nove ideologije, posebno zeleni koji su još jedan smokvin list Dakle nije problem u novcu, ali je problem u ideologiji koju zastupa MOŽEMO!. U demokratskom društvu legitimno je zastupati ideologije koje ne dovode u pitanje postojeći civilizacijski standard (što je često ne u tako dalekoj prošlosti više nego zloupotrebljeno). MOŽEMO! se zalaže za slobodu pojedinaca koji bi bili, po njihovom mišljenju, daleko slobodniji ukoliko bi prihvatili novi pristup koji pojedinca smješta u sam centar društva. Lijepo rečeno. Međutim, to je priča u funkciji jednog drugog i drugačijeg društva u kojem pojedinac ima sva prava koja zapravo nema. „Kvaka 22“ je što to ništa ne znači niti može značiti.

Od odmaka ljudske vrste od ostalog animalnog svijeta čovjek je živio u zajednici. Kao pojedinac nije imao šanse da opstane. Od horde, preko plemena, nacionalne države i, danas, tržišne države čovjek se ostvaruje putem povezivanja, umrežavanja, s drugim njemu sličnim ljudima. Nove destruktivne ideje šire se putem mreža kako bi se izopćio čovjek iz bilo koje i bilo kakve mreže. Da bi se u tome uspjelo ne biraju se sredstva. Kao što to obično biva zagovornici novoga su obrazovani ljudi kojima se manje obrazovani nisu u stanju suprotstaviti. Tu bi trebale reagirati religije crkve, ali one šute jer su, što je dramatično loša vijest, same neizravno povezane s tim i takvim politikama. Konačno, kakvo je to društvo bez obitelji kao temeljnog instituta?